

**Ujednolicona instrukcja
użytkowania przedmiotów
przeznaczonych do
obezwładniania osób
za pomocą energii
elektrycznej**

kom. Krystian Wieczorek
podkom. Adrian Grela
st. asp. Mariusz Małek
asp. Mariusz Brzezina
mł. asp. Łukasz Działowy

Zakład Wyszukolenia Specjalnego

Ujednolicona instrukcja użytkowania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej

Katowice 2025

Nadzór merytoryczny:
mł. insp. Tomasz Stechnij

Redakcja, korekta, skład:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2025, pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach.
Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach (CC-BY-NC-SA) 4.0 Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Spis treści

Wstęp	4
1. Podstawy prawne	5
2. Zasada działania	9
3. Dane taktyczno-techniczne oraz budowa	11
4. Rodzaje baterii	18
5. Rodzaje kartridży	24
6. Rodzaje sond stosowanych w kartridżach.....	31
7. Rejestracja i transmisja danych w paralizatorach elektrycznych.....	34
8. Przygotowanie do służby – procedura testu iskry	36
9. Czynności dotyczące użycia lub wykorzystania paralizatorów	38
10. Zalecenia producenta dotyczące paralizatorów.....	41
Bibliografia	46

Niniejsza publikacja skierowana jest przede wszystkim do użytkowników przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. W naszym zamyśle ma ona być po pierwsze swoistego rodzaju przewodnikiem technologicznym zawierającym ujednoliconą instrukcję użytkowania przedmiotów nazywanych potocznie paralizatorami, będących na wyposażeniu Policji, a po drugie ma zawierać kompendium wiedzy w tym zakresie. Wyrażamy głębokie przekonanie, że będzie również stanowić pomoc dydaktyczną dla słuchaczy odbywających szkolenia zawodowe podstawowe, podoficerskie, aspiranckie oraz kursy specjalistyczne ze szczególnym uwzględnieniem tych w zakresie obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Będzie ona również materiałem przydatnym dla policjantów jednostek organizacyjnych Policji posiadających na wyposażeniu omawiane przedmioty.

Traktując priorytetowo kwestie bezpieczeństwa zarówno osobistego policjantów podejmujących interwencję z użyciem przedmiotów oraz osób, wobec których te interwencje są podejmowane, zwracamy w przekazywanej publikacji szczególną uwagę na aspekty taktyczno-techniczne oraz warunki bezpiecznego i sprawnego posługiwania się opisywanymi przedmiotami.

Celem zespołu redakcyjnego było opracowanie publikacji przedstawiającej w możliwie prostej i przystępnej formie zasad oraz warunków stosowania tego środka przymusu bezpośredniego. Wyrażamy przekonanie, że niniejsze opracowanie ułatwi przyswojenie oraz usystematyzowanie wiedzy i umiejętności w zakresie stosowania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, a także wyposaży policjantów w narzędzia do skutecznego i bezpiecznego stosowania ich w codziennej służbie, przy zachowaniu obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Rozdział 1.

Podstawy prawne

Ustawa o Policji:

Art. 16. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 383 i 1248 oraz z 2025 r. poz. 179), policjanci mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1-13 i 17-21 tej ustawy lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1-3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 47 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 16a. Wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka, w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1-3, 8 i 10-14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b, pkt 3, 4, 6, 7, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy¹.

Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej:

Art. 11. Środków przymusu bezpośredniego można użyć lub wykorzystać je w przypadku konieczności podjęcia co najmniej jednego z następujących działań :

1) wyegzekwowania wymaganego prawem zachowania zgodnie z wydanym przez uprawnionego poleceniem;

2) odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;

3) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby;

4) przeciwdziałania naruszeniu porządku lub bezpieczeństwa publicznego;

5) przeciwdziałania bezpośredniemu zamachowi na ochraniane przez uprawnionego obszary, obiekty lub urządzenia;

¹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, art. 16 i 16a.

6) ochrony porządku lub bezpieczeństwa na obszarach lub w obiektach chronionych przez uprawnionego;

7) przeciwdziałania zamachowi na nienaruszalność granicy państwowej w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej;

8) przeciwdziałania niszczeniu mienia;

9) zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia;

10) ujęcia osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;

11) zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą;

12) pokonania biernego oporu;

13) pokonania czynnego oporu;

14) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym do autoagresji;

15) zniszczenia albo unieruchomienia bezzałogowego statku powietrznego albo przejęcia kontroli nad jego lotem, w przypadkach, o których mowa w art. 156ze ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze².

Art. 12. 1. Środkami przymusu bezpośredniego są:

1) siła fizyczna w postaci technik:

a) transportowych,

b) obrony,

c) ataku,

d) obezwładnienia;

2) kajdanki:

a) zakładane na ręce,

b) zakładane na nogi,

c) zespolone;

3) kaftan bezpieczeństwa;

4) pas obezwładniający;

5) siatka obezwładniająca i inne podobne środki służące do obezwładniania;

6) kask zabezpieczający;

7) pałka służbowa;

8) wodne środki obezwładniające;

9) pies służbowy;

10) koń służbowy;

11) pociski niepenetracyjne;

² Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, art. 11.

12) chemiczne środki obezwładniające w postaci:

a) ręcznych miotaczy substancji obezwładniających,

b) plecakowych miotaczy substancji obezwładniających,

c) granatów łzawiących,

d) innych urządzeń przeznaczonych do miotania środków obezwładniających;

13) przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej;

14) *nie dotyczy Policji;*

15) *nie dotyczy Policji;*

16) *nie dotyczy Policji;*

17) kolczatka drogowa i inne środki służące do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych;

18) pojazdy służbowe;

19) środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiały wybuchowe;

20) środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających;

21) środki i urządzenia przeznaczone do zniszczenia albo unieruchomienia bezzałogowego statku powietrznego albo przejęcia kontroli nad jego lotem.

2. Środki przymusu bezpośredniego, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b-d, pkt 5, 7, 8 i 11-13, można wykorzystać także wobec zwierzęcia, którego zachowanie zagraża bezpośrednio życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby³.

Art. 25. 1. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej można użyć lub wykorzystać je w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 2, 3, 5, 7-11 i 13.

2. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej używa się w celu krótkotrwałego obezwładnienia osoby lub wykorzystuje się w celu krótkotrwałego obezwładnienia zwierzęcia, jeżeli użycie innych środków przymusu bezpośredniego jest niemożliwe albo może okazać się nieskuteczne.

3. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej nie używa się wobec osób, w stosunku do których użyto środków, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2-5.

4. Używając przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej nie celuje się w głowę.

³ Tamże, art. 12.

5. Użycie lub wykorzystanie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej o średniej wartości prądu w obwodzie przekraczającej 10 mA przez uprawnionych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 13, 16, 17, 20 i 21, wymaga dopuszczenia do posiadania tych przedmiotów, w rozumieniu art. 30 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji⁴.

Art. 34. 1. Środków przymusu bezpośredniego można użyć po uprzednim bezskutecznym wezwaniu osoby do zachowania się zgodnego z prawem oraz po uprzedzeniu jej o zamiarze użycia tych środków.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy:

1) występuje bezpośrednie zagrożenie życia, zdrowia lub wolności uprawnionego lub innej osoby lub

2) zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla dobra chronionego prawem, a środków przymusu bezpośredniego używa się prewencyjnie⁵.

Art. 35. 1. Decyzję o użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego uprawniony podejmuje samodzielnie⁶.

Art. 41. Środki przymusu bezpośredniego mogą być użyte lub wykorzystane przez pododdział zwarty.

Art. 42. 1. Zgody na użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty udzielają w przypadku:

1) Policji – Komendant Główny Policji, właściwy miejscowo komendant wojewódzki (Stołeczny) albo osoby przez nich upoważnione;

2) *nie dotyczy Policji*;

3) *nie dotyczy Policji*;

4) *nie dotyczy Policji*;

2. Zgody na użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty może udzielić także jego dowódca, gdy zwłoka w użyciu lub wykorzystaniu tych środków groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego, innej osoby lub mienia lub niebezpieczeństwem zamachu na ważne obiekty, urządzenia lub obszary⁷.

⁴ Tamże, art. 25.

⁵ Tamże, art. 34.

⁶ Tamże, art. 35.

⁷ Tamże, art. 41 i 42.

Rozdział 2.

Zasada działania

Na początku niniejszej publikacji należy wspomnieć, że na wyposażeniu polskiej Policji obecnie dostępne są trzy typy przedmiotów przeznaczonych do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej, tj. Taser X26, X26P oraz X2⁸. Zasady działania oraz obsługa wymienionych modeli są do siebie bardzo zbliżone. Różnice występują jedynie w budowie między paralizatorem modelu X26 i X26P, a modelem X2, które zostaną przedstawione w następnym rozdziale. Należy jednak pamiętać, że każdy funkcjonariusz Policji podejmujący interwencję z wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego, w tym przedmiotów przeznaczonych do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej, zobowiązany jest do przestrzegania przyjętych zasad ich użycia bądź wykorzystania. Do tych zasad należy:

1. **zasada celowości** – oznacza, że zastosowanie przymusu bezpośredniego w ogóle, bądź w postaci konkretnego środka musi wynikać z uzasadnionej okolicznościami potrzeby oraz zmierzać do osiągnięcia określonego celu. Jeżeli sytuacja tego wymaga, mogą być stosowane jednocześnie różne środki przymusu bezpośredniego,
2. **zasada ostrzeżenia** – polega na obowiązku wcześniejszego wezwania przez policjanta do zachowania się zgodnie z prawem, a następnie uprzedzenia o użyciu środka przymusu bezpośredniego, gdy wezwanie to okaże się bezskuteczne. Zasada ta nie obowiązuje, gdy zachodzi konieczność natychmiastowego działania, tzn. jeżeli zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia ludzkiego, a w wypadku użycia innych środków niż broń, także dla mienia,
3. **zasada niezbędności** – nakazuje stosowanie środków przymusu bezpośredniego tylko w granicach niezbędnych do usunięcia zagrożeń. Odstępuje się od użycia środków przymusu, gdy zagrożenie ustało albo gdy użycie przymusu nie przyniosło lub nie przyniesie pożądanego skutku,
4. **zasada minimalizacji skutków** – formułuje obowiązek używania środków przymusu bezpośredniego w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą dolegliwość, w szczególności niepowodujący uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia,
5. **zasada adekwatności** – polega na zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego wprost proporcjonalnego do stopnia zagrożenia,

⁸ Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji, s. 3.

6. zasada łączenia środków przymusu bezpośredniego – w przypadku, gdy uzasadniają to okoliczności zdarzenia, policjant może użyć jednocześnie więcej niż jednego środka przymusu bezpośredniego lub wykorzystać jednocześnie więcej niż jeden taki środek⁹.

Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej to urządzenia, które za pomocą ładunku elektrycznego dezorientują system nerwowy człowieka, nie powodując przy tym trwałych uszkodzeń. Ciało ludzkie w przeważającej części składa się z wody, co sprawia, że jest bardzo dobrym przewodnikiem prądu. Przyłożenie paralizatora do ciała lub wystrzelenie sond w kierunku osoby powoduje zamknięcie obwodu elektrycznego i uwolnienie energii o napięciu do 1200 V, bezpiecznej dla człowieka. Szczytowe napięcie wynosi 50 000 V przy bardzo niskim natężeniu – 0,0021 A – co wystarcza, aby w możliwie najkrótszym czasie obezwładnić niebezpiecznego napastnika. Podstawowym źródłem zasilania paralizatora są baterie, natomiast jego kluczowym elementem są obwody elektryczne, które obniżają natężenie prądu, magazynując energię w kondensatorach.

Każdy przedmiot przeznaczony do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej wytwarza wyładowanie składające się z dwóch faz. Pierwsza z nich – zwana fazą łuku – generuje bardzo wysokie napięcie, niezbędne do przebicia napotkanej bariery, np. ubrania lub skóry. Czas jej działania jest bardzo krótki. Wytworzony łuk elektryczny pokonuje przeszkody o grubości nawet 5-7 cm, a powietrze w jego obrębie ulega jonizacji. W drugiej fazie, zwanej fazą stymulacji, prąd przepływa przez zjonizowane kanały powietrzne utworzone podczas fazy łuku. Dzięki temu fazę stymulacji zoptymalizowano w taki sposób, aby maksymalnie zwiększyć skuteczność obezwładniania człowieka. Obie fazy następują po sobie tak szybko, że są postrzegane jako jedno wyładowanie¹⁰.

Taser X26

Taser X26P

Taser X2

⁹ *Reagowanie i podejmowanie interwencji w przypadku niestandardowych zachowań osób*, s. 12.

¹⁰ *Wybrane techniczne środki przymusu bezpośredniego – paralizator elektryczny Taser X26 – cz. I*, s. 17.

Rozdział 3.

Dane taktyczno-techniczne oraz budowa

Jak wspomniano na początku niniejszej publikacji, na wyposażeniu polskiej Policji aktualnie dostępne są trzy typy przedmiotów przeznaczonych do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej: Taser X26, Taser X26P oraz Taser X2. W niniejszym rozdziale zaprezentowane i omówione zostaną wszystkie wymienione typy paralizatorów, wraz z najważniejszymi informacjami dotyczącymi ich budowy i parametrów technicznych.

Paralizator elektryczny Taser X26 zbudowany jest ze spawanego ultradźwiękowo polimeru oraz z płyt ochronnych ze stali nierdzewnej, jego masa wynosi 200 gramów. Dodatkowo wyposażony jest w baterię DPM (Digital Power Magazine), która składa się z pary 2-woltowych ogniw litowych. Pozwala to na wygenerowanie w temperaturze pokojowej stu dziewięćdziesięciu pięciu pięciosekundowych impulsów. Należy pamiętać, że w tym typie paralizatora bateria musi być stale podłączona, ponieważ w innym przypadku może to doprowadzić do rozregulowania wewnętrznego zegara, a nawet awarii oprogramowania lub samego paralizatora¹¹. Ponadto zaleceniem producenta modelu Taser X26 jest używanie baterii, której stan jest poniżej 20 procent jedynie w celach treningowych.

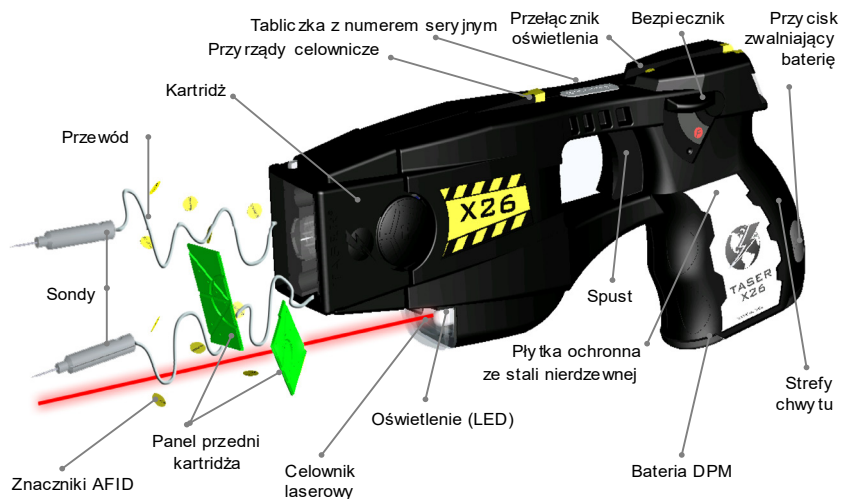
Paralizator elektryczny typu X26 wraz z kartridżem składa się z następujących części:

1. kartridż,
2. przewód,
3. sondy,
4. znaczniki AFID,
5. panel przedni kartridża,
6. celownik laserowy,
7. oświetlenie (LED),
8. spust,
9. płytka ochronna ze stali nierdzewnej,
10. bateria DPM,
11. strefy chwytu,
12. przycisk zwalniający baterię,
13. bezpiecznik,

¹¹ *Paralizator elektryczny Taser x26 jako środek przymusu bezpośredniego*, s. 12.

14. przełącznik oświetlenia,
15. tabliczka z numerem seryjnym,
16. przyrządy celownicze¹².

TASER X26

Dane taktyczno-techniczne paralizatora elektrycznego Taser X26:

1. wymiary urządzenia: 15,3 cm × 8,2 cm × 3,3 cm,
2. waga urządzenia: 175 g,
3. moc użyteczna: Kształtowany Impuls Elektryczny, napięcie szczytowe: $U = 50\,000$ V, średni prąd w obwodzie: $I = 2,1$ mA (0,0021 A), wartość średniokwadratowa natężenia prądu: $I = 151$ mA (0,151 A),
4. Cyfrowe Źródło Zasilania (DPM): ogniwo litowe z pamięcią cyfrową o napięciu $U = 6$ V,
5. cyfrowe źródło zasilania (DPM): ogniwo litowe z pamięcią cyfrową o napięciu $U = 6$ V,

¹² Instrukcja obsługi Taser X26, wersja X (PL 1.3). Taser International 2004, s. 9 i 11.

6. cyfrowa kontrola impulsu (DPC): automatyczne wyzwalanie serii impulsów o czasie trwania 5 sekund (z możliwością przerwania lub przedłużenia) i częstotliwości 19 impulsów na sekundę,
7. zdolność penetracji przez warstwę ubrania: sygnał obezwładniający pokonuje barierę ubrania o grubości do 5 cm,
8. zakres temperatur pracy urządzenia: od -20 do +50°C,
9. system gromadzenia danych: USB Data – Port System, urządzenie rejestruje godzinę, datę, czas trwania serii impulsów, temperaturę otoczenia oraz stan baterii dla ponad 1 500 strzałów,
10. centralny wyświetlacz (CID): dwucyfrowy wyświetlacz LED, wyświetla poziom pozostałej w baterii energii, czas trwania serii impulsów, okres gwarancji, status oświetlenia taktycznego,
11. poziom energii w baterii: wyrażony jest w procentach (99-00%) i pojawia się, gdy taser jest w pozycji „uzbrojony” („gotowy do oddania strzału”).
12. wskazanie ukazuje się przez 5 sekund, następnie pojawiają się dwie kropki, co oznacza, że jest uzbrojony,
13. czas trwania serii impulsów: czas trwania impulsu generowanego przez urządzenie to 5 sekund. Na wyświetlaczu można zobaczyć odliczanie od 5 do 0. Można skrócić czas działania impulsu, przełączając bezpiecznik na pozycję „zabezpieczony”,
14. okres gwarancji: standardowo gwarancja udzielana jest na rok¹³.

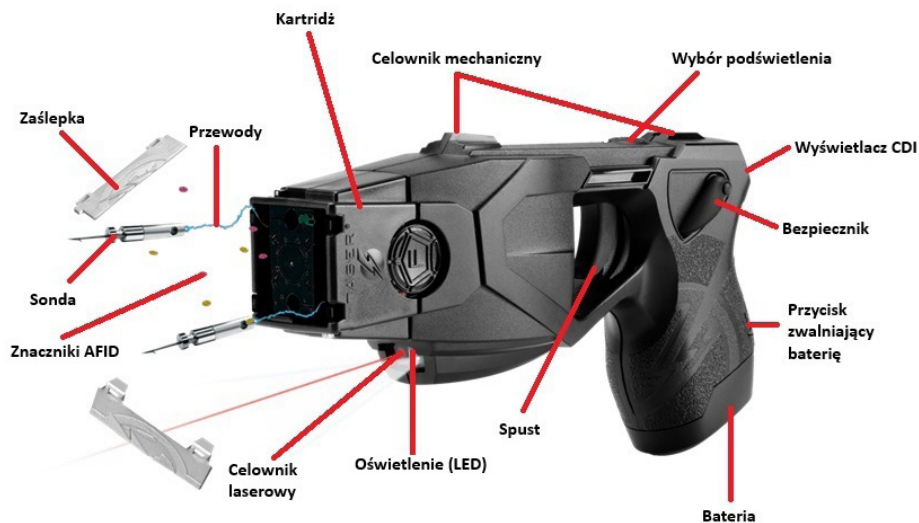
Paralizator elektryczny Taser X26P jest środkiem przymusu bezpośredniego z możliwością instalacji nowych wersji oprogramowania. Zbudowany jest podobnie jak paralizator elektryczny typu Taser X26. Jego moc użyteczna to precyzyjny kształtowany impuls elektryczny, gdzie średni prąd w obwodzie wynosi 1,3 mA (0,0013 A). Przycisk przełącznika paralizatora elektrycznego Taser X26p służy do wyboru opcji latarki i celowników, jak również do przejścia urządzenia w tryb „cichy” (stealth). Jego cyfrowym źródłem zasilania mogą być baterie typu: PPM (Performance Power Magazine) – zawierająca trzy trzywoltowe ogniwa litowe, XPPM (Extended Performance Power Magazine) – bateria PPM z możliwością przenoszenia zapasowego kartridża, APPM (Automatic-shutdown Performance Power Magazine) – bateria PPM z funkcją automatycznego wyłączenia, TPPM (Tactical Performance Power Magazine), bateria taktyczna PPM oraz Taser CAM-HD – bateria rejestrująca audio-video¹⁴.

¹³ Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, s. 21.

¹⁴ Tamże, s. 22.

Paralizator elektryczny typu X26P wraz z kartridżem składa się z następujących części:

1. celownik mechaniczny,
2. kartridż,
3. sonda,
4. przewód,
5. znaczniki AFID,
6. zaślepka,
7. wybór podświetlenia,
8. bezpiecznik,
9. spust,
10. przycisk zwalniający baterię,
11. bateria,
12. przycisk zwalniający kartridż,
13. celownik laserowy,
14. oświetlenie (LED)¹⁵.

¹⁵ *Taser X26P – podręcznik użytkownika*, 2012 r., s. 9.

Dane taktyczno-techniczne paralizatora elektrycznego Taser X26P:

1. moc użyteczna: precyzyjny kształtowany impuls elektryczny, średni prąd w obwodzie: $I = 1,3 \text{ mA}$ (0,0013 A),
2. cyfrowe źródło zasilania: PPM (Performance Power Magazine): zawiera trzy trzywoltowe ogniwa litowe, XPPM (Extended Performance Power Magazine) z możliwością przenoszenia zapasowego kartridża, APPM (Automatic-shutdown Performance Power Magazine) z funkcją automatycznego wyłączenia, TPPM (Tactical Performance Power Magazine) taktyczna bateria, TASER CAM – HD: rejestrator audio-wideo,
3. przycisk przełącznika: służy do wyboru opcji latarki i celowników oraz umieszczenia urządzenia w trybie stealth („cichym”)¹⁶.

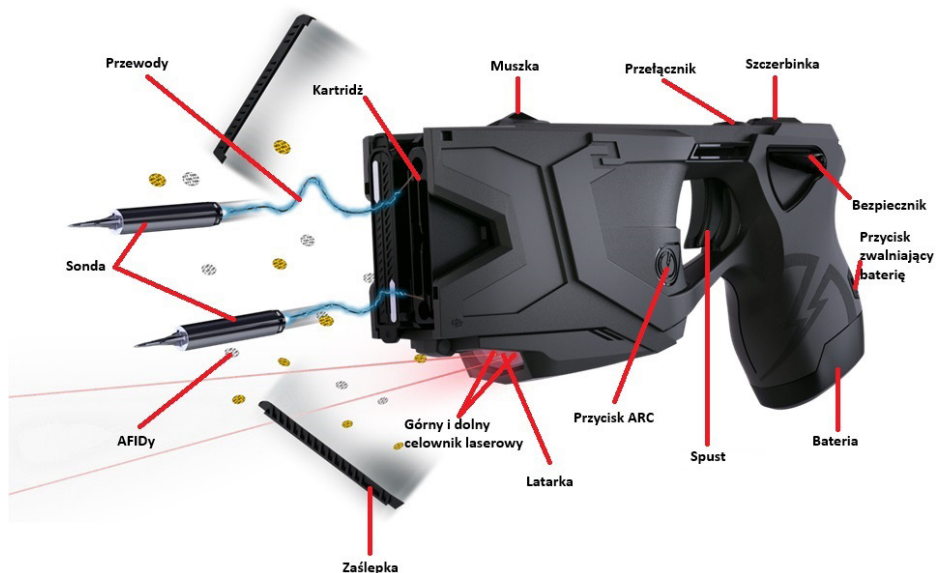
Paralizator elektryczny Taser X2 to dwustrzałowe elektryczne urządzenie o bezwładniające, które zakłóca funkcje sensoryczne oraz motoryczne osoby, wobec której zostaje użyte przy wykorzystaniu impulsu elektrycznego przekazywanego za pomocą miotanych sond połączonych przewodami z kartridżem. Przedmiot ten wykorzystuje dwa wymienne inteligentne kartridże. Umożliwia to oddanie dwóch strzałów jeden po drugim. Przy pomocy przycisku ARC (Angular Rotation Control) jest możliwość na ponowne zainicjowanie impulsu w wystrzelonym już kartridżu, bez konieczności inicjacji drugiego niewystrzelonego kartridża. Ponadto paralizator elektryczny Taser X2 pozwala na wyświetlenie łuków ostrzegawczych lub zainicjowanie trybu Drive-Stun bez wystrzelenia załadowanego kartridża. Podobnie jak w pozostałych przedmiotach do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej Taser X2 wyposażony jest w bezpiecznik obustronny, gdzie ustawienie w dolnej części sygnalizuje zabezpieczone urządzenie, a w górnej części – odbezpieczone. Ponadto po obu stronach znajduje się przycisk ARC (Angular Rotation Control) służący do wyświetlania łuków ostrzegawczych, zmiany wybranego kartridża oraz wyboru opcji menu.

Paralizator elektryczny typu X2 wraz z kartridżem składa się z następujących części:

1. szczerbinka,
2. muszka,
3. przewody,
4. znaczniki AFID,
5. przycisk zwalnający kartridż,
6. przycisk przełącznika,
7. bezpiecznik,

¹⁶ Tamże, s. 22.

8. spust,
9. przycisk zwalniający baterię,
10. przycisk ARC,
11. bateria,
12. górny i dolny celownik laserowy,
13. oświetlenie (LED),
14. zaśleпка¹⁷.

Dane taktyczno-techniczne paralizatora elektrycznego Taser X2:

1. wymiary: 19,8 cm x 4,3 cm x 9,6 cm,
2. waga z kartridżami (urządzenie naładowane): 454 g,
3. waga bez kartridży (urządzenie rozładowane): 272 g,
4. temperatura operacyjna: od -20 do +50°C,
5. temperatura magazynowania: od -40 do +75°C,

¹⁷ Taser X2 ECD – podręcznik użytkownika, s. 8.

6. moc użyteczna: rotacyjny „obrotowy” kształtowany impuls elektryczny, średni prąd w obwodzie: $I = 1,2 \text{ mA}$ (0,0012 A),
7. cyfrowe źródło zasilania: PPM (Performance Power Magazine) – zawiera trzy trzywoltowe ogniwa litowe, APPM (Automatic-shutdown Performance Power Magazine) z funkcją automatycznego wyłączenia, TPPM (Tactical Performance Power Magazine) – taktyczna bateria, TASER CAM – HD – rejestrator audio-wideo,
8. przycisk przełącznika: służy do wyboru opcji menu oraz umieszczenia urządzenia w trybie stealth („cichym”),
9. przyciski „ARC”: służą do wyświetlenia łuków ostrzegawczych, ponownej inicjacji wystrzelonych kartridży, umożliwiają zmianę wybranego kartridża oraz dokonywania wyborów w menu,
10. centralny wyświetlacz CID: znajdujący się na X2 informuje o statusie urządzenia oraz kartridży. W momencie odbezpieczenia urządzenia – CID rozpocznie wyświetlanie informacji o portach kartridży, zainstalowanych kartridżach, statusie urządzenia, statusie zasilania oraz inne przydatne informacje¹⁸.

¹⁸ Tamże, s. 23.

Rozdział 4.

Rodzaje baterii

Do działania przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej wymagane jest źródło zasilania. Każdy paralizator ma odpowiednio przypisaną baterię, którą po rozładowaniu należy wymienić na nową, bądź w zależności od modelu ponownie naładować. W dostępnym katalogu rozróżniamy następujące baterie zasilające:

1. XDPM (Extended Digital Power Magazine) – bateria zasilająca paralizator elektryczny Taser X26 to bateria litowa z pamięcią cyfrową o napięciu $U = 6\text{ V}$ (ma wbudowane dwa ogniwa litowe 3-woltowe). Spód baterii wyposażony jest w płytki ze stali nierdzewnej, których zadaniem jest przeciwdziałać wstrząsom i uszkodzeniom mechanicznym. Ponadto bateria Digital Power Magazine zawiera chip z pamięcią, której zadaniem jest przechowywanie informacji o pozostałej rezerwie energii w jednostce, a także dane dotyczące zachowania się baterii w różnych temperaturach pod różnym obciążeniem. Żywotność jednostki zasilającej pozwala na wygenerowanie 195 cykli pracy (pięciosekundowych) w temperaturze pokojowej o temperaturze około 25°C . Bateria jest w stanie zachować ładunek przez 10 lat w przypadku nieużywania¹⁹.

¹⁹ Wybrane techniczne środki przymusu bezpośredniego – paralizator elektryczny Taser X26, s. 22.

2. TC (Taser Cam) – bateria zasilająca paralizator elektryczny Taser X26, która zastępuje baterię DPM (Digital Power Magazine). Ponadto zainstalowana jest cyfrowa minikamera umożliwiająca zapis obrazu oraz dźwięku do około 1,5 godz. Należy pamiętać, że po upływie 20 min nagrywania bateria przechodzi w tryb uśpienia, a ponowne zabezpieczenie i odbezpieczenie paralizatora pozwala na jej aktywację. W pełni naładowana bateria pozwala na oddanie około 50 strzałów – pięciosekundowych cykli. Źródło zasilania, które wyposażone jest w akumulator, należy ładować podpięte do paralizatora energią z gniazdka elektrycznego za pomocą odpowiedniej oryginalnej ładowarki²⁰.

Używając urządzenia przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, należy również pamiętać o przestrzeganiu zaleceń producenta dotyczących źródła zasilania. Ważne jest, aby urządzenie było przechowywane z podłączoną baterią, nawet podczas wysłania w celu jego naprawy lub wymiany. Podczas podłączenia źródła zasilania do paralizatora pojawi się na wyświetlaczu litera „P”, nie należy go wyłączać, oznacza to, że trwa proces programowania”. W przypadku paralizatora elektrycznego Taser X26, gdy poziom baterii wynosi 1%, należy bezwzględnie wymienić źródło zasilania. Należy również dołożyć wszelkich starań, aby nie dopuścić do upadku urządzenia, ponieważ może to doprowadzić do znaczącego skrócenia żywotności baterii.

3. PPM (Performance Power Magazine) – bateria zasilająca zarówno paralizator elektryczny Taser X26P oraz Taser X2, wyposażona jest w trzy ogniwa litowe

²⁰ Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, s. 34.

o napięciu 3V. Umożliwia oddanie ponad 500 pięciosekundowych cykli wystrzału z obu portów paralizatora Taser X2. Dostępne są również trzy dodatkowe odmiany baterii Performance Power Magazine, a mianowicie²¹:

- APPM (Automatic-shutdown Performance Magazine) – bateria zasilająca zarówno paralizator elektryczny Taser X26P oraz Taser X2,

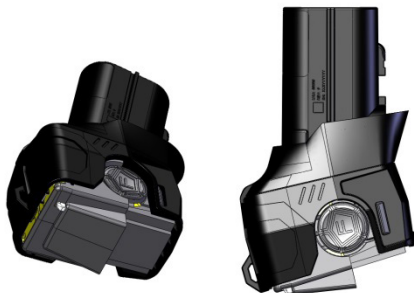

- XPPM (Extended Performance Power Magazine) – bateria zasilająca Taser X26P, która umożliwia podpięcie zapasowego tradycyjnego kartridża,

²¹ Taser X26P ECD – podręcznik użytkownika, 2012 r., s. 11.

- XPPM (Extended Performance Power Magazine) – bateria zasilająca jedynie Taser X26P, która umożliwia podpięcie zapasowego tradycyjnego kartridża,

- SPPM (Signal Performance Power Magazine) – bateria zasilająca zarówno paralizator elektryczny Taser X26P oraz Taser X2.

4. TC HD (Taser Cam HD) – bateria zasilająca zarówno paralizator elektryczny Taser X26P oraz Taser X2, która wyposażona jest w kamerę umożliwiającą zapis obrazu oraz dźwięku do około 1 godz. przy ustawieniu 30 klatek na sekundę. Po odbezpieczeniu urządzenia następuje automatyczne nagrywanie w systemie „zapętłonym”. Bateria przy pełnym naładowaniu umożliwia oddanie 100 pięciosekundowych cykli wystrzału z obu portów. Źródło zasilania, które wyposażone jest w akumulator, należy ładować wypięte z paralizatora energią z gniazdka elektrycznego za pomocą odpowiedniej

oryginalnej ładowarki. Należy pamiętać, że przed pierwszą instalacją kamer bateria musi zostać naładowana w pełni, a kolejne ładowanie następuje przynajmniej raz w miesiącu lub każdorazowo, gdy poziom spadnie poniżej połowy (50%)²².

Używając urządzenia przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej należy również pamiętać o przestrzeganiu zaleceń producenta dotyczących źródła zasilania. Ważne jest, aby urządzenie było przechowywane z podłączoną baterią, nawet podczas wysłania w celu jego naprawy lub wymiany. Podczas podłączenia źródła zasilania do paralizatora pojawi się na wyświetlaczu litera „P”, nie należy go wyłączać, oznacza to, że trwa proces programowania”. W przypadku paralizatora elektrycznego Taser X26, gdy poziom baterii wynosi 1%, należy bezwzględnie wymienić źródło zasilania. Należy również dołożyć wszelkich starań, aby nie dopuścić do upadku urządzenia, ponieważ może to doprowadzić do znaczącego skrócenia żywotności baterii.

W przypadku jednostki zasilającej Taser Cam HD zaleca się przestrzeganie procedury konserwacji wydanej przez producenta:

- należy w pełni naładować akumulator przed pierwszą instalacją Taser CAM HD,
- ładowanie powinno odbywać się, gdy kamera jest odłączona od paralizatora,
- należy ładować do 100% przynajmniej raz w miesiącu,
- należy ładować każdorazowo, gdy stan baterii spadnie poniżej 50%,
- nie przerywać cyklu ładowania przed jego zakończeniem,
- po każdorazowej aktualizacji oprogramowania należy naładować jednostkę zasilającą,
- utrzymywać czystość styków elektrycznych urządzenia,

²² Kamera Taser CAM HD X2 – podręcznik użytkownika, 2012 r., s. 11.

- ładowanie jednostki zasilającej powinno odbywać się w temperaturze od 0 stopni do 40 stopni Celsjusza,
- ładowanie Taser CAM HD, odczyt danych zapisanych na urządzeniu oraz jego aktualizacja to czynności, które należy wykonywać osobno,
- podczas czynności ładowania, aktualizacji oraz odczytu danych z jednostki zasilającej urządzenie Taser X2 i Taser X26P powinno być zabezpieczone²³.

²³ Księga procedur – elektryczne urządzenia obezwładniające Taser, s. 9.

Rozdział 5.

Rodzaje kartridży

Niniejszy rozdział poświęcony jest omówieniu rodzajów kartridży stosowanych w modelach paralizatorów Taser X26, Taser X26P oraz Taser X2. Zrozumienie budowy, rodzajów oraz właściwego doboru kartridży jest fundamentalne dla zapewnienia optymalnego działania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej w różnorodnych sytuacjach taktycznych. Należy jednak pamiętać, że kartridże stosowane w poszczególnych modelach paralizatorów Taser zasadniczo różnią się między sobą, co przedstawiono poniżej.

1. Rodzaje i specyfikacja kartridży do paralizatorów Taser X26 oraz Taser X26P:

- **Kartridż koloru żółtego (symbol 15 FT)** – bojowy, jednorazowego użytku, o zasięgu 4,60 m. Ma obudowę w kolorze czarnym, natomiast panel przedni wraz z tylnymi zaślepkami oznaczony jest kolorem żółtym. Dodatkowo kartridż wyposażony jest w przezroczystą osłonę transportową. W dolnej części kartridża znajduje się metryczka informacyjna wskazująca producenta, datę przydatności do użytku, numer patentu, kod kreskowy, numer seryjny oraz nazwę jego przeznaczenia – 15 FT. Posiada znaczniki AFID oraz sondy ze standardową długością igły. Po wystrzeleniu elektrod może działać kontaktowo po przyłożeniu do osoby z uwagi na zamontowane metalowe elektrody w bocznej części obudowy²⁴.

²⁴ Wybrane techniczne środki przymusu bezpośredniego – paralizator elektryczny Taser X26, s. 37.

- **Kartridż koloru srebrnego (symbol 21 FT)** – bojowy, jednorazowego użytku, o zasięgu 6,40 m. Ma obudowę w kolorze czarnym, natomiast panel przedni wraz z tylnymi zaślepkami oznaczony jest kolorem srebrnym. Dodatkowo kartridż wyposażony jest w przezroczystą osłonę transportową. W dolnej części kartridża znajduje się metryczka informacyjna wskazująca wersję, datę przydatności do użytku, numer seryjny oraz typ kartridża – 21 FT. Posiada znaczniki AFID oraz sondy ze standardową długością igły. Po wystrzeleniu elektrod może działać kontaktowo po przyłożeniu do osoby z uwagi na metalowe elektrody w bocznej części obudowy²⁵.

²⁵ Tamże, s. 38.

- **Kartridż koloru zielonego (symbol 25 FT)** – bojowy, jednorazowego użytku, o zasięgu 7,60 m. Ma obudowę w kolorze czarnym, natomiast panel przedni wraz z tylnymi zaślepkami oznaczony jest kolorem zielonym. Dodatkowo kartridż wyposażony jest w przezroczystą osłonę transportową. W dolnej części kartridża znajduje się metryczka informacyjna wskazująca wersję, datę przydatności do użytku, numer seryjny oraz typ kartridża – XP25 FT. Posiada znaczniki AFID oraz cięższe sondy z długimi grotami. Po wystrzeleniu elektrod może działać kontaktowo po przyłożeniu do osoby z uwagi na metalowe elektrody w bocznej części obudowy²⁶.

- **Kartridż koloru pomarańczowego (symbol 35 FT)** – bojowy, jednorazowego użytku, o zasięgu 10,60 m. Ma obudowę w kolorze czarnym, natomiast panel przedni wraz z tylnymi zaślepkami oznaczony jest kolorem pomarańczowym. Ponadto tym samym kolorem oznaczone są po bokach trzy strzałki, pełniące funkcję prawidłowego załadunku go w paralizatorze. Dodatkowo kartridż wyposażony jest w przezroczystą osłonę transportową. W dolnej części kartridża znajduje się metryczka informacyjna wskazująca wersję, datę przydatności do użytku, numer seryjny oraz typ kartridża – XP35 FT. Posiada znaczniki AFID oraz cięższe sondy z dłuższymi grotami. Po wystrzeleniu elektrod może działać kontaktowo po przyłożeniu do osoby z uwagi na metalowe elektrody w bocznej części obudowy²⁷.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże, s. 39.

- **Kartridż szkoleniowy koloru niebieskiego (symbol 21 FT SYM)** – ćwiczebny, jednorazowego użytku, o zasięgu 6,40 m, nieprzewodzący prądu – przewody zastąpione są żyłkami. Ma całą obudowę wraz z panelem koloru niebieskiego. Dodatkowo kartridż wyposażony jest w przezroczystą osłonę transportową. W dolnej części kartridża znajduje się metryczka informacyjna wskazująca wersję, datę przydatności do użytku, numer seryjny oraz typ kartridża – TRAINING. Posiada sondy z krótkimi grotami, lecz nie ma znaczników AFID²⁸.

²⁸ Tamże, s. 35.

2. Rodzaje i specyfikacja kartridży do paralizatora Taser X2:

- **Kartridż inteligentny koloru żółtego (symbol 15 FT)** – bojowy, jednorazowego użytku, o zasięgu 4,50 m. Ma obudowę w kolorze czarnym, natomiast panel przedni oraz osłona zabezpieczająca oznaczone są kolorem żółtym. Wyposażony jest w osłonę transportową. Posiada znaczniki AFID oraz sondy, które umieszczone są względem siebie pod kątem 7 stopni. Po wystrzeleniu elektrod może działać kontaktowo po przyłożeniu do osób²⁹.

- **Kartridż inteligentny koloru zielonego (symbol 25 FT)** – bojowy, jednorazowego użytku, o zasięgu 7,62 m. Ma obudowę oraz panel przedni w kolorze czarnym. Wyposażony jest w osłonę transportową. Posiada znaczniki AFID oraz sondy, które umieszczone są względem siebie pod kątem 7 stopni. Po wystrzeleniu elektrod może działać kontaktowo po przyłożeniu do osoby³⁰.

²⁹ Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, s. 27.

³⁰ Tamże.

- **Kartridż inteligentny koloru pomarańczowego (symbol 35 FT)** – bojowy, jednorazowego użytku, o zasięgu 10,67 m. Ma obudowę oraz panel przedni w kolorze czarnym. Wyposażony jest w osłonę transportową. Dodatkowo z boku obudowy nad symbolem TASER znajduje się charakterystyczny wypukły łuk, który odróżnia go od pozostałych kartridży. Posiada znaczniki AFID oraz sondy, które umieszczone są względem siebie pod kątem 3 stopni. Po wystrzeleniu elektrod może działać kontaktowo po przyłożeniu do osoby³¹.

- **Kartridż inteligentny – szkoleniowy koloru niebieskiego (symbol LS 25 FT)** – jednorazowego użytku, o zasięgu 7,62 m, nieprzewodzący prądu – przewody zastąpione są żyłkami. Ma obudowę w kolorze czarnym, natomiast panel przedni wraz z osłoną transportową oznaczone są kolorem niebieskim. Posiada sondy z krótkimi grotami, lecz nie zawiera znaczników AFID³².

³¹ Tamże, s. 28.

³² Tamże, s. 29.

- **Kartridż inteligentny – szkoleniowy, przezroczysty lub czerwony (symbol LS 0 FT)** – nie posiada sond i przewodów. Ma obudowę w kolorze czarnym, natomiast panel przedni oraz osłona zabezpieczająca są przezroczyste lub czerwone. Nie posiada znaczników AFID. Po podłączeniu kartridża z panelem czerwonym do portu paralizatora X2 na wyświetlaczu CID ukażą się ikony jak w przypadku kartridża treningowego. Natomiast po podłączeniu kartridża z panelem przezroczystym na wyświetlaczu CID ukażą się ikony jak w przypadku kartridża bojowego. Kartridż przeznaczony jest do treningu bezstrzałowego oraz prawidłowej obsługi paralizatora Taser X2 wraz z obsługą przycisków ARC³³.

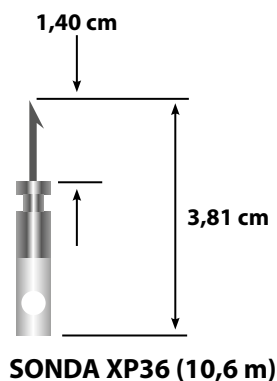
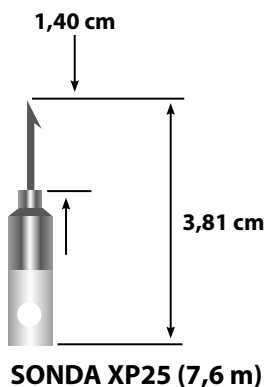
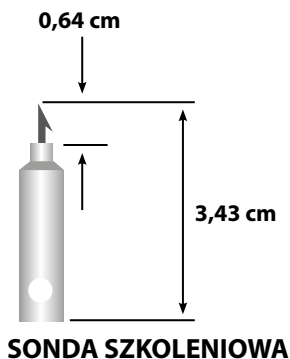
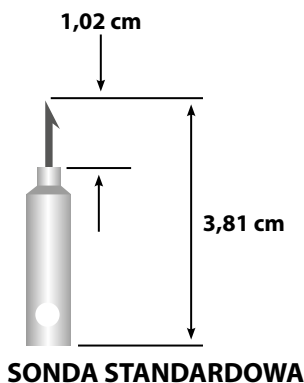

³³ Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej w służbie więziennej – Taser X2, s. 18.

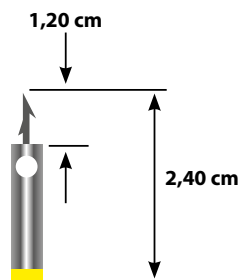
Rozdział 6.

Rodzaje sond stosowanych w kartridżach

Sonda jest jednym z podstawowych elementów kartridża zarówno bojowego, jak i szkoleniowego do paralizatorów elektrycznych Taser X26, Taser X26P oraz Taser X2. Połączona jest za pomocą miedzianego przewodu wysokiego napięcia w przypadku kartridży bojowych, a plastikową żyłką w kartridżach niebieskich treningowych. Każdą sondę wykonano z metalu w kształcie wałka. Z jednej strony zakończona jest ostrym końcem przypominającym harpun, a z drugiej otworem, przez który przeciągnięty jest przewód. Sondy montowane do kartridża mają różną długość harpuna w zależności od jego typu.

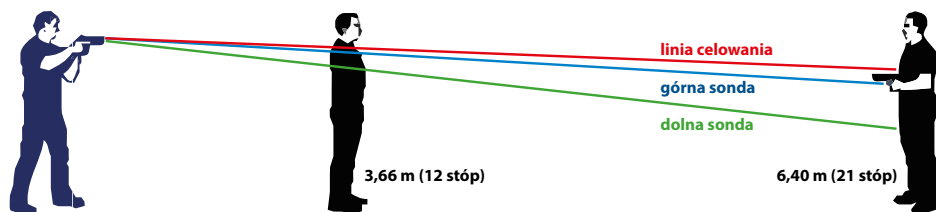
Poniżej została przedstawiona nowa sonda stosowana w kartridżach, w której ostre zakończenie ma po obu stronach wypustki przypominające harpuny.

Rozstaw między sondami ma ścisły związek z trajektorią lotu sond. Im większy kąt między sondami, tym kartridż przeznaczony jest do strzelania na mniejszą odległość i odwrotnie, im mniejszy kąt między sondami, to kartridż przeznaczony jest do oddawania strzałów na większą odległość. W paralizatorach elektrycznych Taser X26 i X26P kartridże posiadają kąt 8 stopni, natomiast w paralizatorze elektrycznym Taser X2 kąt wynosi 7 stopni³⁴. Podczas strzelania z kartridży do paralizatorów elektrycznych Taser X26 i X26P: 4,6 m, 6,4 m, 7,6 m przyjmuje się na każdy metr około 15 cm rozstawu wbicia sond w cel³⁵.

Trajektoria lotu sond:

Kartridż 6,40 m (21 stóp)

Przeciętna trajektoria lotu sond w odniesieniu do linii celownika laserowego		
Odległość do celu	3,66 m (12 stóp)	6,40 m (21 stóp)
Górną sondą	- 0,03 m (3 cm, 1,2 cala)	- 0,16 m (16 cm, 6,3 cala)
Dolną sondą	- 0,56 m (56 cm, 22,1 cala)	- 0,95 m (95 cm, 37,4 cala)

Dane uśrednione (97% przypadków)

³⁴ Ostrzeżenia, instrukcje i informacje dotyczące ręcznego urządzenia elektronicznego Taser: Organy ścigania, 2022 r., s. 6.

³⁵ Wybrane techniczne środki przymusu bezpośredniego – paralizator elektryczny Taser X26, s. 43.

Dwie sondy wystrzeliwane są z prędkością około 60 m/s na odległość zależną od typu danego kartridża. Czynnikiem miotającym jest sprężony azot. Przewody, którymi są połączone sondy z kartridżem są miedziane, pokryte izolacją. Należy unikać przerwania przewodów, np. przez nadeptanie lub ich nadmierne naprężenie³⁶.

³⁶ Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, s. 30.

Rozdział 7.

Rejestracja i transmisja danych w paralizatorach elektrycznych

W paralizatorze elektrycznym **Taser X26** do transmisji danych wykorzystuje się połączenie **USB „Plug and Play”**, przy czym **Data port z łączem USB powinien być umiejscowiony w rękojeści urządzenia**. Aby nawiązać połączenie z komputerem (system operacyjny Windows), **należy wcześniej wyjąć baterię zasilającą**. Urządzenie wyposażono w **zaawansowany system rejestracji i transmisji danych**, który zapisuje:

- czas i datę wyładowania elektrycznego,
- długość trwania impulsu,
- stan naładowania baterii,
- temperaturę otoczenia w chwili oddania strzału.

Informacje zapisywane są w postaci **szyfrowanych plików**, zabezpieczonych przed dostępem osób nieuprawnionych. Pamięć urządzenia pozwala na zarejestrowanie **ponad 1500 przypadków użycia**. Dodatkowo, po wystrzeleniu sond z kartridża następuje **wyrzut drobnych znaczników AFID** (z numerem seryjnym kartridża).

W paralizatorach elektrycznych **Taser X26P** oraz **Taser X2** do transmisji danych wykorzystywany jest program komputerowy **„EVIDENCE Sync”** umożliwiający odczyt danych poprzez połączenie USB. Po podłączeniu urządzenia na wyświetlaczu **CID** pojawia się ikona „USB” oraz **numer seryjny paralizatora**. Zapis danych z tych modeli został podzielony na trzy zintegrowane rejestry, określane wspólnie jako **rejestr Trilogy**. Umożliwiają one szczegółowe monitorowanie użycia paralizatora³⁷:

1. Rejestr zdarzeń, który zapisuje działania operatora (dane wprowadzone przez użytkownika). Należy do nich:

- odbezpieczenie i zabezpieczenie urządzenia,
- naciśnięcie języka spustowego lub przycisku ARC,
- zmiany wybranych kartridży,
- wystrzelenie i typ kartridża,
- czas trwania impulsu elektrycznego,
- zmiany oprogramowania z dokładnymi informacjami na temat sesji jego aktualizacji wraz z każdą zmianą czasu,

³⁷ Tamże, s. 33.

2. Rejestr impulsów, który przechowuje dane na temat właściwości elektrycznych (charakterystyka elektryczna impulsów emitowanych przez Taser X2).

Rozdział 8.

Przygotowanie do służby – procedura testu iskry

Pobranie do służby przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej przez funkcjonariusza Policji jest możliwe wyłącznie w przypadku posiadania przez niego stosownych uprawnień. Policjant, który ma takie uprawnienia może pobrać z jednostki przedmiot będący na wyposażeniu, w pierwszej kolejności powinny to być paralizatory wyposażone opcjonalnie w jednostkę zasilającą SAP (System Audiowizualny Paralizatora), umożliwiającą rejestrację obrazu i dźwięku. Urządzenie musi być sprawne, wyposażone w jednostkę zasilającą, posiadającą zalecany przez producenta poziom naładowania oraz powinno być wyposażone w kartridż lub kartridże. Każdorazowe pobranie i zdanie urządzenia wymaga potwierdzenia w ewidencji. Użytkownik, dokonując sprawdzenia stanu technicznego paralizatora, przeprowadza procedurę testu iskry. Aby wykonać ją prawidłowo i bezpiecznie, należy zastosować następujące czynności:

1. Przy paralizatorze elektrycznym Taser X26 i Taser X26P³⁸:

- zdemontować kartridż z urządzenia i zweryfikować jego stan techniczny oraz termin przydatności,
- odbezpieczyć paralizator elektryczny,
- odczytać na wyświetlaczu CID poziom naładowania jednostki zasilającej oraz ewentualne ikony błędów,
- sprawdzić działanie latarki oraz lasera,
- kierując urządzenie w bezpiecznym kierunku, nacisnąć język spustowy, obserwując port kartridża,
- zabezpieczyć urządzenie i zamontować kartridż.

2. Przy paralizatorze elektrycznym Taser X2³⁹:

- odbezpieczyć paralizator elektryczny,
- odczytać na wyświetlaczu CID poziom naładowania jednostki zasilającej, rodzaj załadowanych kartridży oraz ewentualne ikony błędów,
- sprawdzić działanie latarki oraz lasera,

³⁸ Księga procedur – elektryczne urządzenia obezwładniające Taser, s. 4.

³⁹ Tamże, s. 3.

- kierując urządzenie w bezpieczne miejsce oraz obserwując oba porty kartidży, wcisnąć przycisk ARC na około 1 sekundę,
- zabezpieczyć urządzenie,
- raz na miesiąc wyjąć kartridże z urządzenia i nacisnąć język spustowy, obserwując porty kartridża.

W przypadku stwierdzenia awarii paralizatora elektrycznego lub jego wyposażenia policjant zobowiązany jest bezzwłocznie powiadomić o tym fakcie osobę odpowiedzialną za jego wydawanie, przyjmowanie oraz przechowywanie.

Rozdział 9.

Czynności dotyczące użycia lub wykorzystania paralizatorów

Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej stanowią jeden rodzaj z całej gamy środków przymusu bezpośredniego będących na wyposażeniu polskiej Policji. Kierując się katalogiem przypadków, policjant podczas pełnionej służby może użyć lub wykorzystać paralizator elektryczny. Poprzez użycie środka przymusu bezpośredniego, w tym przypadku paralizatora, należy rozumieć, że został on zastosowany wobec osoby. Natomiast wykorzystanie środka przymusu bezpośredniego rozumie się jako zastosowanie wobec zwierzęcia⁴⁰.

Policjant może użyć lub wykorzystać przedmiot przeznaczony do obezwładniania osób za pomocą energii w przypadku⁴¹:

1. odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby,
2. przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośredniego do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby,
3. przeciwdziałania bezpośredniemu zamachowi na ochraniane przez uprawnionego obszary, obiekty lub urządzenia,
4. przeciwdziałania zamachowi na nienaruszalność granicy państwowej,
5. przeciwdziałania niszczeniu mienia,
6. zapewnienia bezpieczeństwa konwoju lub doprowadzenia,
7. ujęcia osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą,
8. zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą,
9. pokonania czynnego oporu.

Funkcjonariusz wykonując czynności służbowe i podejmując decyzję o użyciu środków przymusu bezpośredniego lub wykorzystaniu przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej jest zobowiązany do spełnienia następujących warunków:

1. wezwać osobę do zachowania się zgodnego z prawem,
2. w przypadku niepodporządkowania się, zagrozić użyciem środka przymusu bezpośredniego w postaci paralizatora elektrycznego,

⁴⁰ Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, art. 11.

⁴¹ Tamże.

3. stwierdzić, że zastosowanie innych środków przymusu bezpośredniego jest niemożliwe albo mogą okazać się nieskuteczne.

W przypadku, kiedy napastnik bezpośrednio oraz bezprawnie zagraża życiu i zdrowiu lub wolności policjanta albo innej osoby, funkcjonariusz może odstąpić od powyższych warunków. Trzeba jednak pamiętać, że zastosowanie przedmiotu do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej musi wyrządzać jak najmniejszą dolegliwość lub szkodę osobie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami nie należy stosować paralizatora elektrycznego, gdy cel jego użycia lub wykorzystania został osiągnięty.

Paralizator elektryczny Taser może być użyty lub wykorzystany w jednym z dwóch trybów:

1. z dystansu, który związany jest z wystrzeleniem dwóch sond z kartridża w kierunku osoby, a impuls elektryczny zaburza sensoryczny i motoryczny układ nerwowy osoby, powodując jej obezwładnienie,
2. z przyłożenia, polegającego na kontakcie paralizatora z osobą, powodując ból w okolicy przyłożenia.

Należy pamiętać, że pięciosekundowe działanie paralizatora elektrycznego określone jest cyklem, którego celem jest obezwładnienie osoby lub zwierzęcia. Cykl ten można przerwać poprzez odpowiednie zabezpieczenie urządzenia. W tym celu należy bezpiecznik ustawić w dolnym położeniu w pozycji „zabezpieczony”. Bezpieczne i prawidłowe użycie urządzenia przez policjanta wymaga zachowania następujących zasad:

1. identyfikacja formacji poprzez okrzyk „Policja”,
2. wezwanie osobę do zachowania zgodnego z prawem,
3. przyjmując odpowiednią postawę strzelecką,
4. przygotować urządzenie do użycia,
5. skierować urządzenia w stronę osoby (w przypadku strzału na wysokość centralnych partii ciała np. brzucha w przypadku kontaktu – do wybranej części ciała),
6. przekazać informację o użyciu paralizatora,
7. użyć lub wykorzystać urządzenie zgodnie z cyklami,
8. zabezpieczyć urządzenia oraz sondy po ich użyciu lub wykorzystaniu.

Policjant, który użył lub wykorzystał przedmiot służący do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej, zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej oraz przekazanie jej bezpośredniemu przełożonemu. W przypadku użycia urządzenia wyposażonego w jednostkę zasilającej SAP, zarejestrowany materiał audio-video należy niezwłocznie przekazać do wyznaczonego stanowiska obsługi.

Używając lub wykorzystując przedmiot służący do obezwładnienia osób za pomocą energii elektrycznej, poprzez wystrzelenie sond z kartridża, może skutkować

koniecznością ich wyciągnięcia. W takim przypadku funkcjonariusz ma obowiązek zabezpieczyć wystrzelone sondy w obudowie kartridża oraz umieścić w specjalnych rękawiczkach nitrylowych, a następnie zutylizować zgodnie z obowiązującą procedurą organizacyjną Policji. W każdym innym przypadku, czynność tę powinien przeprowadzić personel medyczny⁴². Dodatkowo należy sporządzić odrębną notatkę zawierającą numer identyfikacyjny kartridża. Notatka ta stanowi podstawę do rozliczenia zużycia kartridża, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Policjant używając przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej nie może celować w głowę. Ponadto nie używa się tych przedmiotów, w stosunku do osób, wobec których użyto:

1. kajdanek,
2. kaftanu bezpieczeństwa,
3. pasa obezwładniającego,
4. siatki obezwładniającej i innych podobnych środków służących do obezwładniania np. chemicznych środków obezwładniających.

⁴² *Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej*, s. 31.

Zalecenia producenta dotyczące paralizatorów

Najnowsze i najbardziej szczegółowe procedury dotyczące paralizatorów Taser X26P i Taser X2 znajdują się w oficjalnych instrukcjach obsługi oraz materiałach szkoleniowych dostarczanych przez firmę Axon. Dokumenty te są aktualizowane i należy je za każdym razem przeanalizować pod kątem najnowszych wytycznych dotyczących bezpieczeństwa. Do najważniejszych zaleceń producenta podczas stosowania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej należą zasady i warunki bezpieczeństwa oraz umiejętność obsługi tych przedmiotów.

Zasady bezpiecznego posługiwania się przedmiotami przeznaczonymi do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej:

- zawsze należy traktować każdy paralizator jako naładowany, sprawny i gotowy do działania,
- zawsze należy kierować paralizator w bezpiecznym kierunku,
- nigdy nie należy kłaść palca na języku spustowym, jeżeli paralizator nie zostanie użyty lub wykorzystany,
- podczas manipulowania urządzeniem lub szkolenia z jego użyciem należy zawsze mieć założone okulary ochronne,
- należy zawsze nosić paralizator zabezpieczony,
- trening bezstrzałowy należy wykonywać tylko w bezpiecznym kierunku,
- unikać celowania we wrażliwe części ciała takie jak: głowa, gardło, klatka piersiowa, piersi lub obszary z widocznymi urazami,
- celować poniżej klatki piersiowej oraz w nogi, gdy osoba stoi przodem, a gdy stoi tyłem – w plecy,
- ostrzec osobę przed użyciem wobec niej paralizatora,
- używać paralizatora elektrycznego w stosunku do agresora tylko przez jednego funkcjonariusza,
- unikać używania urządzenia wobec osób znajdujących się w wodzie,
- upewnić się, że elektrody nie są ponownie aktywowane wobec osoby, która już nie wykazuje agresywnego zachowania,
- zapewnić pomoc medyczną osobie, która doznała obrażeń w wyniku działania paralizatora elektrycznego.

Użycie przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej może skutkować utratą kontroli nad ciałem przez osobę poddaną działaniu impulsu, co może objawić się omdleniem, skurczami mięśni lub gwałtownymi odruchami. W związku z tym producent zaleca, aby przed użyciem urządzenia wziąć pod uwagę otoczenie i możliwe zagrożenia wynikające z miejsca, w którym znajduje się osoba, wobec której ma zostać zastosowane urządzenie, np.:

- wzniesienie lub niestabilna powierzchnia,
- ryzyko upadku na ostry przedmiot lub twarde podłoże,
- ograniczona zdolność do utrzymania równowagi lub podparcia się podczas upadku,
- sytuacja dynamiczna, np. podczas biegu,
- podczas prowadzenia jakiegokolwiek środka transportu, w tym korzystania ze środka lokomocji, tj. ruchome schody, winda, deskorolka itp.,
- w środowisku wodnym, błotnistym lub bagiennym, gdzie możliwość poruszania się jest ograniczona,
- w miejscach z materiałami wybuchowymi lub łatwopalnymi (ciecze, opary, gazy, spaliny).

W trakcie użycia lub wykorzystania przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej należy uwzględnić, że mogą one prowadzić do urazów wtórnych, wynikających z nagłej utraty kontroli nad ciałem. Mogą to być m.in. upadki, zwknięcia, złamania kości czy uszkodzenia tkanek i narządów. Ryzyko wystąpienia takich obrażeń jest wyższe u osób, które wcześniej doznały urazów.

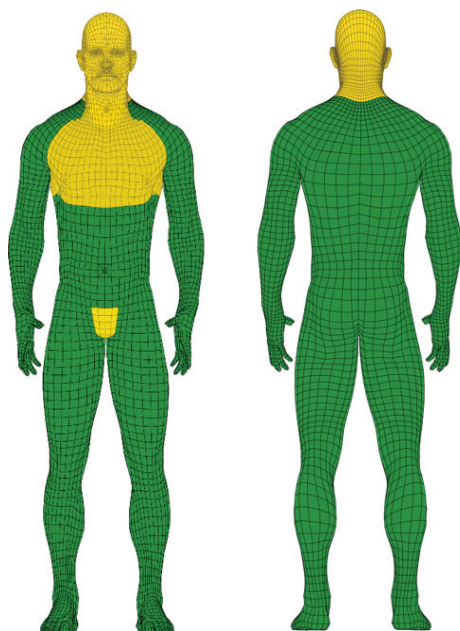
Aby ograniczyć możliwość ich wystąpienia, należy⁴³:

- ograniczyć do minimum czas oddziaływania paralizatora elektrycznego,
- unikać narażania osoby na jednoczesne działanie kilku paralizatorów elektrycznych,
- szybko i sprawnie obezwładnić osobę,
- unikać kontaktu z przewodami i sondami podczas działania urządzenia.

Ponadto istotne jest, aby używać przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, w sposób bezpieczny, kierując ich działaniem na preferowane miejsca takie jak plecy (poniżej szyi aż do nóg), ponieważ zawierają większe grupy mięśni, co zmniejsza ryzyko uderzenia we wrażliwe obszary ciała. Natomiast w przypadku działania od przodu, należy kierować przedmiot w dolną część tułowia tj. poniżej klatki piersiowej. Zaleca się, by wycelowanie odbywało się w te obszary ciała, które nie należą do szczególnie wrażliwych takich jak: twarz, oczy, głowa, krocze czy górna część klatki piersiowej (okolice serca). Poniżej został

⁴³ Tamże, s. 3.

przedstawiony graficzny obraz dotyczący zalecanych miejsc rozmieszczenia sond na ciele osoby obozwardnianej (zielona strefa – miejsca dozwolone, żółta strefa – miejsca wrażliwe)⁴⁴.

Podczas stosowania kartridży może dojść do rykoszetu lub odrzutu sondy. Zjawisko to występuje zazwyczaj wtedy, gdy cel znajduje się w zbyt dużej odległości lub przewód sond zostanie naciągnięty. Może też dojść do sytuacji, w której jedna z sond nie trafi w cel, a odbita zostanie skierowana w stronę osoby postronnej, powodując obrażenia. Dodatkowo istnieje ryzyko, że sonda, nie trafiając w cel, odłączy się od przewodu i stanie się zagrożeniem dla otoczenia. Z tego względu funkcjonariusz powinien upewnić się, że cel znajduje się w zasięgu skutecznego działania paralizatora. W trakcie szkolenia i doszkolenia umiejętności posługiwania się paralizatorem należy stosować okulary ochronne, a miejsce ćwiczeń powinno być bezpieczne i odpowiednio odizolowane od osób postronnych⁴⁵.

⁴⁴ Ostrzeżenia, instrukcje i informacje dotyczące ręcznego urządzenia elektronicznego Taser: Organy ścigania, 2022 r., s. 4.

⁴⁵ Tamże, s. 8.

W celu zapobieżenia przypadkowemu użyciu lub niezamierzonemu rozładowaniu przedmiotu przeznaczonego do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej użytkownik zobowiązany jest do przestrzegania poniższych zaleceń:

- **unikać przebywania w pobliżu źródeł elektryczności statycznej**, których wyładowania mogą doprowadzić do niekontrolowanego zadziałania urządzenia. W sytuacjach, w których istnieje ryzyko wystąpienia wyładowań elektrostatycznych zaleca się przechowywanie urządzenia w kaburze.
- **zachować szczególną ostrożność podczas manipulowania urządzeniem**, nie kierując przedniej części paralizatora ani zainstalowanych kartridży w stronę jakiegokolwiek części ciała – zarówno własnego, jak i osób postronnych.
- **zapewnić odpowiedni odstęp od urządzeń elektronicznych**, mogących generować zakłócenia elektromagnetyczne wpływające na działanie urządzenia. Rekomendowana minimalna odległość wynosi 20 cm, przy czym bezpiecznik paralizatora powinien być ustawiony w pozycji zabezpieczonej (dolnej).
- **zabrania się upuszczania urządzenia oraz kartridży**. Upadek może spowodować ich niekontrolowane uruchomienie, wyładowanie lub trwałe uszkodzenie mechaniczne.

Producent podkreśla, że prawidłowa konserwacja i kontrola techniczna przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej ma kluczowe znaczenie dla ich bezpiecznego i skutecznego użytkowania. W związku z powyższym zaleca się, aby użytkownicy przestrzegali poniższych wytycznych:

- **przed każdorazowym rozpoczęciem służby z wyposażeniem w paralizator elektryczny należy sprawdzić jego stan techniczny oraz prawidłowość działania**. Obejmuje to m.in. kontrolę wskaźników zasilania, poprawność mocowania kartridża oraz ewentualne komunikaty systemowe.
- **zabrania się użytkowania uszkodzonych urządzeń oraz kartridży**. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek uszkodzeń mechanicznych, usterek technicznych lub oznak zużycia urządzenie należy natychmiast wycofać z użytku i zgłosić przełożonemu lub wyznaczonej osobie odpowiedzialnej.
- **oprogramowanie urządzenia powinno być systematycznie aktualizowane** zgodnie z zaleceniami producenta. Utrzymywanie aktualnej wersji oprogramowania jest warunkiem prawidłowego działania i bezpieczeństwa użytkowania sprzętu.
- **należy stosować wyłącznie oryginalne komponenty i akcesoria**, w tym jednostki zasilające, kartridże oraz inne elementy eksploatacyjne zatwierdzone przez producenta – firmę Axon.

- **paralizator elektryczny nie powinien być wystawiany na działanie wody ani innych cieczy.** Kontakt z płynami może doprowadzić do uszkodzenia wewnętrznych podzespołów urządzenia lub niekontrolowanego wyładowania.
- **kartridże oraz ich styki należy utrzymywać w czystości.** Zanieczyszczenia mogą wpływać na niezawodność działania urządzenia i zwiększyć ryzyko jego awarii.
- **należy na bieżąco monitorować termin przydatności urządzenia oraz kartridży do użytkowania.** Przekroczenie daty ważności może skutkować nieprawidłowym działaniem lub całkowitą niesprawnością sprzętu.

Bibliografia

- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2025 poz. 636 i 718),
- Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. 2025 poz. 555 i 820),
- Decyzja nr 48 Komendanta Głównego Policji z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie ustalenia wzorów i typów uzbrojenia Policji,
- Reagowanie i podejmowanie interwencji w przypadku niestandardowych zachowań osób, Szkoła Policji w Katowicach 2022.
- Wybrane techniczne środki przymusu bezpośredniego – paralizator elektryczny TASER X26 – cz. I, Szkoła Policji w Katowicach 2011.
- Paralizator elektryczny TASER X26 jako środek przymusu bezpośredniego, Akademia Policji w Szczytnie, 2009.
- Instrukcja obsługi TASER X26, wersja X (PL 1.3). TASER International 2004, Technologie Militarne i Policyjne Bezpieczeństwo Biznesu UMO Sp. z o.o.,
- Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, Szkoła Policji w Słupsku 2015.
- Taser X26P – podręcznik użytkownika, USA 2012.
- TASER X2 ECD – podręcznik użytkownika, Warszawa 2012.
- Kamera TASER CAM HD X2 – podręcznik użytkownika, USA 2012.
- Księga procedur – elektryczne urządzenia obezwładniające TASER, Warszawa 2014.
- Ostrzeżenia, instrukcje i informacje dotyczące ręcznego urządzenia elektrycznego TASER: Organy ścigania, Acon Enterprise Inc., USA 2022.

Zakład Wyszkożenia Specjalnego

kom. Krystian Wiczorek
podkom. Adrian Grela
st. asp. Mariusz Małek
asp. Mariusz Brzezina
mł. asp. Łukasz Działowy

Wersja elektroniczna publikacji:

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

